

pit? Non vis ut contemnatur ab his qui pro magno habent istam vitam, ille qui mortuus est? Non vis ut contemnatur ab eis qui quasi damnationis mortem crucis turpem putant, ille qui crucifixus est? Non vis ut contemnatur a divitibus, ille qui pauperem vitam gessit in mundo, cum esset creator mundi? Omnia ista quæ amant homines, quia noluit illa habere Christus, ut non habendo ostenderet contemnenda, non quia in potestate non habuit possidenda; omnes qui amant hæc, contemnunt illum. Et quicumque voluerit servorum ejus sequi vestigia ipsius, ut ambulet et ipse in ea humilitate, in qua didicit ambulasse Dominum suum, contemnitur in Christo quasi membrum Christi: et cum caput et membra contemnuntur, totus ipse Christus contemnitur, quia totus ipse justus est caput et corpus. Et necesse est ut contemnatur totus ipse Christus a superbis et impiis, ut fiat illis quod dicitur, « Muta efficiantur labia dolosa, quæ loquuntur adversus » justum iniquitatem in superbia et contemptu. » Quando efficiuntur muta labia ista? In hoc sæculo? Nunquam. Quotidie clamant contra Christianos, maxime humiles; quotidie blasphemant, quotidie latrant: augent linguis suis pœnas, quibus apud inferos sitiant, et aquæ stillam sine causa desiderant¹. Non ergo nunc muta efficiuntur labia istorum. Sed quando? Quando traduent eos ex adverso iniquitates eorum, sicut dicitur in libro Sapientiæ: « Tunc » stabunt justi in magna constantia adversus eos, qui se » angustaverunt. Tunc dicent illi: Hi sunt quos aliquando » habuimus in risum et in similitudinem improperii. Quo- » modo computati sunt inter filios Dei, et inter sanctos » sors illorum est? Nos insensati, vitam illorum aestima- » bamus insaniam². » Tunc efficiuntur labia eorum muta, qui loquuntur adversus justum iniquitatem, in superbia

¹ Luc. xvi, 24. — ² Sap. v, 1-5.

et in contemptu. Modo enim dicunt nobis: Ubi est Deus vester? Quid colitis? Quid videtis? Creditis et laboratis; certum est quod laboratis: incertum est quod speratis. Quando venerit certum quod speramus, muta efficiuntur labia dolosa.

VI. Proinde vide quid sequitur, quia muta efficiuntur labia dolosa, quæ loquuntur adversus justum iniquitatem, in superbia et contemptu. Attendit iste qui sic gemit, vidit bona Dei intus in spiritu, vidit hæc bona quæ in occulto videntur, sed ad impiis non videntur. Vidit eos propterea loqui adversus justum iniquitatem in superbia et contemptu, quia bona hujus sæculi videre norunt, bona autem futuri sæculi nec cogitare sciunt. Sed ut commendaret ipsa bona futuri sæculi hominibus, quos jubet tolerare, non amare præsentia, exclamavit et addidit: » Quam multa multitudo dulcedinis tuæ, Domine¹! Hic homo impius si dicat: Ubi est ista multitudo dulcedinis? Respondebo: Quomodo tibi ostendam multitudinem hujus dulcedinis, qui palatum de febre iniquitatis perdidisti? Mel si non nosses, quam bene saperet non clamares, nisi gustasses. Palatum cordis non habes ad hæc bona gustanda; quid tibi faciam? Quomodo ostendam? Non est cui dicere²: « Gustate, et videte quoniam suavis est Dominus³. » Quam multa multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam » abscondisti timentibus te⁴! » Quid est abscondita illis? Servasti illis, non negasti, ut soli ad eam perveniant; bonum est enim quod justis et impiis non potest esse commune; ut timendo perveniant. Quandiu enim adhuc timent, nondum et ipsi pervenerunt: sed credunt se perventuros, et a timore incipiunt. Nihil enim dulcius est

¹ Psal. xxx, 20. — ² Subaudi *possim*. — ³ Psal. xxxiii, 8. — ⁴ Id. xxx, 20.

immortalitate sapientiæ, sed initium sapientiæ timor Domini¹. « Quam abscondisti timentibus te. »

VII. « Perfecisti autem sperantibus in te in conspectu » filiorum hominum². » Non, Perfecisti in conspectu filiorum hominum; sed, « Sperantibus in te in conspectu » filiorum hominum: » id est, eis perfecisti dulcedinem tuam, qui sperant in te in conspectu filiorum hominum. Quomodo dicit Dominus: « Qui me negaverit coram hominibus, negabo et ego illum coram Patre meo³. » Ergo si speras in Domino, coram hominibus spera: ne forte abscondas ipsam spem tuam in corde tuo, et timeas confiteri, cum tibi pro crimine objiciatur quia Christianus es. Cui autem modo objicitur quia Christianus est? Tam pauci non Christiani remanserunt, ut eis magis objiciatur quia Christiani non sunt, quam ipsi audeant aliquibus objicere quia Christiani sunt. Tamen dico vobis, fratres mei, incipe, quicumque me audis, vivere quomodo Christianus, et vide si non tibi objiciatur et a Christianis, sed nomine, non vita, non moribus. Nemo sentit nisi qui expertus est. Ergo intende, intueri quod audis. Vis vivere ut Christianus? Vis sequi vestigia Domini tui? Objiciatur tibi, erubescis, et erubescendo dimittis. Viam perdidisti. Videris tibi corde credidisse ad justitiam, sed perdidisti: « Ore confessio fit ad salutem⁴. » Si ergo vis ambulare viam Domini, etiam in conspectu hominum spera in Deum, id est, noli erubescere de spe tua. Quomodo vivit in corde tuo, sic habitet in ore tuo: quia non sine causa signum suum Christus in fronte nobis figi voluit, tanquam in sede pudoris, ne Christi opprobria Christianus erubescat. Hoc ergo in conspectu hominum si feceris, si inde coram hominibus non erubueris, si in conspectu filiorum hominum

¹ Prov. 1, 7, et Psal. cx, 10. — ² Id. xxx, 20. — ³ Matth. x, 33. — ⁴ Rom. x, 1.

nec ore, nec factis Christum negaveris; spera tibi perfici dulcedinem Dei.

VIII. Quid sequitur? « Abscondes eos in abscondito vultus tui¹. » Qualis est locus iste? Non dixit: « Abscondes » eos in cœlo tuo: » non dixit, « Abscondes eos in para- » diso: » non dixit, « Abscondes eos in sinu Abrahæ. » Multis enim fidelibus² loca futura sanctorum in Scripturis sanctis posita sunt. Vilescat totum quidquid præter Deum est. Qui nos tuetur in loco vitæ hujus, ipse post istam vitam sit locus noster: quia et iste Psalmus hoc ei ait superius: « Esto mihi in Deum protectorem, et in domum » refugii³. » Ergo erimus in vultu Dei absconditi. Quis sinus est in facie Dei, a me expectatis audire? Purgate cor, ut ipse illuminet, et quem invocatis intret. Esto domus ejus, et erit domus tua: habitet in te, et tu habitabis in eo. Si eum in hoc sæculo exceperis corde tuo, ille post hoc sæculum excipiet te vultu suo. « Abscondes, inquit, eos » Ubi? « In abscondito vultus tui. A conturbatione hominum. » Ibi enim non conturbantur, cum absconduntur: in abscondito vultus tui non conturbantur. Putas est quisquam ita felix in hoc mundo, ut cum cœperit audire opprobria hominum, propterea quod Christo servit, fugiat ad Deum corde, et incipiat spem habere in dulcedine ipsius, et a conturbatione hominum, a quibus audit opprobria, intret in vultum Dei cum conscientia sua? Intrat plane, sed si habeat cum quo intret, id est, si non sit onerosa ipsa conscientia, si non illi faciat sarcinam grandem, ad angustam, januam. « Abscondes ergo eos in abscondito vultus tui, » a conturbatione hominum. Proteges eos in tabernaculo » tuo, a contradictione linguarum⁴. » Aliquando abscondes eos in abscondito vultus tui, a conturbatione hominum; ut prorsus in eis conturbatio humana deinceps esse non

¹ Psal. xxx, 21. — ² Forte *nomibus*. — ³ Psal. xxx, 3. — ⁴ Ibid. 21.

possit : sed interim cum peregrinantur in hoc sæculo, quia multas patiuntur linguas contradicentes qui tibi serviunt, quid eis facis? «Proteges eos in tabernaculo tuo.» Quod est tabernaculum? Ecclesia hujus temporis, tabernaculum ideo dicitur, quia adhuc in hac terra peregrinatur. Tabernaculum enim habitaculum est militum in expeditione positorum. Ipsa dicuntur tabernacula. Domus non est tabernaculum. Pugna in expeditione peregrinus, ut salvus factus in tabernaculo, gloriosus recipiaris in domum. Erit enim in cœlo domus tua æterna, si modo bene in hoc tabernaculo vixeris. Ergo in hoc tabernaculo proteges eosa contradictione linguarum. Contradicunt linguæ multæ, diversæ hæreses, diversa schismata personant, linguæ multæ contradicunt veraci doctrinæ: tu curre ad tabernaculum Dei, Ecclesiam catholicam tene, a regula veritatis noli discedere, et protegeris in tabernaculo a contradictione linguarum.

IX. « Benedictus Dominus, quoniam mirificavit misericordiam suam in civitate circumstantiæ¹. » Quæ est civitas circumstantiæ? In una Judæa populus Dei erat positus, quasi in medio mundo. ubi dicebantur laudes Deo, eique sacrificia offerebantur, ubi prophetia non cessabat canendo futura, quæ modo videmus impleri: iste populus quasi in medio gentium erat. Attendit Propheta iste, et vidit futuram Ecclesiam Dei in omnibus gentibus: et quia omnes gentes circum undique erant, quæ in medio ponebant unam gentem Judæorum; has undique circumstantes gentes appellavit civitatem circumstantiæ. Mirificasti quidem, Domine, misericordiam tuam in civitate Jerusalem: ibi passus est Christus, ibi resurrexit, ibi ascendit in cœlum, ibi multa mirabilia fecit: sed major laus tua est, quia mirificasti misericordiam tuam in civitate circumstantiæ, id est, in omnibus gentibus diffudisti misericordiam

¹ Psal. xxx, 22.

diam tuam. Nec unguentum tuum in illa Jerusalem, quasi in vase tenuisti: sed tanquam contracto vase, unguentum per mundum diffusum est, ut impleretur quod dicitur in Scripturis sanctis: «Unguentum effusum est nomen tuum¹.» Et ita mirificasti misericordiam tuam in civitate circumstantiæ. Ascendit enim in cœlum, sedet ad dexteram Patris, post decem dies misit Spiritum sanctum²: impleti sunt Spiritu sancto Discipuli, cœperunt prædicare magna Christi; lapidati, occisi, fugati sunt³. Et cum inde tanquam ex uno loco fugarentur, quasi ligna ardentia igne divino, totam sylvam mundi accensam fervore Spiritus et lumine veritatis impleverunt: et mirificavit Dominus misericordiam suam in civitate circumstantiæ.

X. » Ego dixi in extasi mea. » Recordamini titulum Psalmi, ecce est illa extasis. Videte quid dicat, « Ego dixi, » inquit, in extasi mea: Projectus sum a facie oculorum » tuorum⁴. » In pavore meo dixi, hoc est, « Dixi in extasi » mea. » Vidit se paventem intus nescio qua tribulatione magna, sicut non desunt: attendit cor suum pavidum et trepidum, et ait: « Projectus sum a facie oculorum » tuorum. » Si in facie tua essem, non sic timerem; si me attenderes, non sic trepidarem. Sed quoniam dicit in alio Psalmo: « Si dicebam: Motus est pes meus, misericordia tua, Domine, adjuvabat me⁵: » continuo et hic ait: « Ideo exaudisti vocem orationis meæ. » Quia confessus sum, quia dixi: « Projectus sum a facie oculorum tuorum; » quia non superbus extiti, sed cor meum accusavi, et in tribulatione mea titubans ad te exclamavi: exaudisti orationem meam. Impletum est ergo quod commendavi de illo Psalmo. Quod enim est, « Ego dixi in extasi mea: » Projectus sum a facie oculorum tuorum: » hoc est in

¹ Cant. 1, 2. — ² Act. 1, 9. — ³ Id. viii, 1. — ⁴ Psal. xxx, 23. — ⁵ Id. xciii, 18.

illo Psalmo : « Si dicebam : Motus est pes meus. » Et quod est in illo, « Misericordia tua, Domine, adjuvabat me : » hoc est in isto, « Ideo exaudisti, Domine, vocem orationis meæ. » Attende illud in Petro : videt Dominum ambulans in aquis, putat phantasma. Exclamat Dominus : « Ego sum, » noli timere. » Confidit Petrus, et dicit : « Si tu es, jube » me venire ad te super aquas¹. » Hinc probo si tu es, si in verbo tuo potuero quod tu potes. Ait ille: Veni. Et verbum jubentis facta est potestas audientis. Veni, inquit. Et descendit : cœpit ire, ibat intrepidus, tanquam in illo sperans : videns autem ventum validum, timuit. « Ego » dixi in extasi mea : Projectus sum a facie oculorum tuorum. » Et cum cœpisset mergi, clamavit : Domine, pereo. Et Jesus porrigens ei manum, levavit eum dicens : Modicæ fidei, quare dubitasti? Dixi ergo in pavore meo, « Projectus sum a facie oculorum tuorum : » et tanquam jam perire incipientis in mari, « Exaudisti, Domine, vocem » orationis meæ. Exaudisti autem, cum clamarem ad te. » Clamor ad Deum non est voce, sed corde. Multi silentes labiis, corde clamaverunt : multi ore strepentes, corde averso nihil impetrare potuerunt. Si ergo clamas, clama intus, ubi audit Deus. Cum clamarem, inquit, ad te exaudisti vocem orationis meæ.

XI. Jam ergo expertus quid nos hortatur? « Diligite » Dominum omnes sancti ejus². » Tanquam diceret, Credite mihi, ego sum expertus; habui tribulationes, invocavi, et non sum deceptus; speravi in Deum, et non sum confusus : cogitationes meas illuminavit, trepidationem meam firmavit. « Diligite Dominum omnes sancti ejus : » id est, vos diligite Dominum, qui non diligitis mundum, hoc est, « Omnes sancti ejus. » Nam cui dico ut diligit Dominum, qui adhuc diligit amphitheatrum? Cui dico ut

¹ Matth. xiv, 26-28. — ² Psal. xxx, 24.

diligit Dominum, qui adhuc diligit mimum, qui adhuc diligit pantomimum (18), qui adhuc diligit vinolentiam, qui adhuc diligit pompas sæculi, et vanitates omnes, et insanias mendaces? Cui dico : Disce non diligere, ut discas diligere; avertere, ut convertaris; funde, ut implearis. « Diligite Dominum omnes sancti ejus. »

XII. « Quoniam veritatem requiret Dominus¹. » Nostis quia modo multi malefici videntur; nostis quia modo in suis vanitatibus extolluntur : veritatem requiret Dominus. « Et retribuet his qui abundanter faciunt superbiam. » Ferte donec efferatis, tolerate donec careatis : necesse est enim ut Dominus veritatem requirens, retribuat his qui abundanter faciunt superbiam. Jam dicturus es : Quando retribuet? Quando vult. Quia retribuet certus sis; de retributione non dubites, de tempore non audeas Deo dare consilium. Prorsus veritatem requiret, et retribuet his qui abundanter faciunt superbiam. Aliquibus et hic retribuet, et vidimus et didicimus quia retribuit. Etenim quando humiliantur qui Deum timent, si forte in aliqua dignitate hujus sæculi refulserant, humiliati non ceciderunt, quia Deum de corde non excluderunt : altitudo ipsorum Deus est. Humiliatus videbatur Job perdita substantia sua, perditis filiis suis, perditis quæ servabat², perditis quibus servabat; remansit sine hæreditate, et quod est tristius, sine hærede; remansit ad solam uxorem, non suam consolatricem, sed diaboli potius adjutricem³ : humiliatus videbatur; vide si miser factus est, vide si non erat in abscondito vultus Dei. « Nudus, ait, exii de utero matris » meæ, nudus revertar in terram : Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit ita factum est : sit » nomen Domini benedictum⁴. » Istæ gemmæ laudis Dei unde sunt? Videte foris pauperem, intus divitem. Istæ

¹ Psal. xxx, 24. — ² Job. 1, — ³ Id. 11, 9. — ⁴ Id. 1, 21.

gemmæ laudis Dei exirent de ejus ore, nisi thesaurum haberet in corde? Qui divites esse vultis, tales divitias concupiscite, quas nec in naufragio potestis amittere. Ergo tales quando humiliantur, nolite eos putare miseros. Erratis, non scitis quid intus habeant. Ex vobis conjicitis, qui mundum diligitis, quia vos cum talia perditis, miseri remanetis. Prorsus nolite hoc putare; habent intus quo gaudeant. Interior est dominator eorum, interior est pastor et consolator ipsorum. Ipsi sunt qui male cadunt, qui spem suam in hoc sæculo ponunt. Aufertur quod nitebat foris, nihil remanet intus nisi fumus malæ conscientiæ. Unde se consolentur non habent, non habent quo foras exeant, non habent quo intro redeant, deserti pompa sæculari, inanes gratia spiritali, vere humiliantur. Et multus facit Deus ista in isto tempore, sed non omnibus. Si enim nemini faceret, quasi non videretur vigilare divina providentia: si omnibus faceret, non servaretur divina patientia. Tu tamen, Christiane, tolerare didicisti, non vindictam retribuere. Vindicari vis, Christiane? Nondum vindictatus est Christus. An tu passus es improbum, et ille non passus est? Nonne prior pro te passus est, qui non habebat quare pateretur? Nam in te tribulatio fornax aurificis est, si tamen aurum sis, et non palea, ut sordibus careas, non in cinerem convertaris.

XIII. « Diligite Dominum omnes sancti ejus: quoniam » veritatem requirit Dominus, et retribuet his qui abundanter faciunt superbiam¹: » Sed quando retribuet? O si modo retribuere! modo eos volebam videre humiliatos atque prostratos. Audite quid sequitur. « Viriliter » agite. » Nolite lassas manus in tribulationibus dimittere, non nutent genua vestra. « Viriliter agite, et confortetur cor vestrum². » Ad perpetiendam et toleranda

¹ Psal. xxx, 24. — ² Ibid. 25.

omnia mala hujus sæculi confortetur cor vestrum. Sed qui sunt quibus hæc dicit Propheta: « Viriliter agite, et » confortetur cor vestrum? » Numquid his qui diligunt mundum? Non. Sed quibus dicit, audite: « Omnes qui » speratis in Domino. »

ENARRATIO I

IN PSALMUM XXXI.

Ipsi David intelligentiæ¹.

I. Ipsi David intelligentiæ², qua intelligitur non meritis operum, sed gratia Dei hominem liberari, confitentem peccata sua.

II. « Beati quorum remissæ sunt iniquitates, et quorum » tecta sunt peccata³: » et quorum peccata in oblivionem ducta sunt. « Beatus vir cui non imputavit Dominus » peccatum, nec est in ore ejus dolus⁴: » nec in ore suo habet ostentationem justitiæ, cum conscientia ejus peccatis plena est.

III. « Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea⁵. » Quoniam non protuli ore confessionem ad salutem⁶, omnis firmitas mea in infirmitate consenuit. « A clamando me » tota die. » Cum essem impius atque blasphemus, clamando contra Deum, quasi defendens et excusans peccata mea.

IV. « Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua. » Quoniam continua afflictione flagellorum

¹ Psal. xxxi, 1. — ² Vide D. Guillon, tom. xxi, pag. 427. — ³ Psal. xxxi, 1. — ⁴ Ibid. 2. — ⁵ Ibid. 3. — ⁶ Rom. x, 10.